

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ
ԼԵՌՆԱՀՈՎԻՏ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ**

Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու դեկտեմբերի 21-ի թիվ 23-Ն որոշմամբ

նիստի ամսաթիվը

Լեռնահովիտ 2017թ.

Բովանդակություն

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք.....	3
2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն	5
2.1. Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն.....	5
2.2. Համայնքի սոցիալ տնտեսական իրավիճակը	6
2.3. Համայնքում իրականացվող ծրագրերը	7
2.4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները 8	
2.5. Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ	8
2.6. Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՄ) վերլուծություն	11
3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում	12
3.1. Համայնքի զարգացման տեսլական	12
3.2. Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ	13
4. ՀԶԾ ֆինանսավորում.....	16
5. ՀԶԾ մոնիթորինգ	16

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք

Հարգելի համազյուղացիներ

Ձեզ եմ ներկայացնում Լեռնահովիտ համայնքի զարգացման ծրագիրը: Համայնքի զարգացման ծրագիրը համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի համալիր վերլուծության և առկա հիմնախնդիրների բացահայտման, ֆինանսական, տնտեսական, բնական և մարդկային ռեսուրսների գնահատման արդյունքում նպատակային զարգացման տեսանկյունից ձեռնարկվելիք քայլերի ամբողջությունն արտահայտող փաստաթուղթ է, որը ենթադրում է համայնքի հիմնախնդիրների արդյունավետ լուծում և համայնքի տեսլականի իրականացում:

Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի Լեռնահովիտ համայնքի 2017-2021թթ. զարգացման ծրագրի ընդունման նպատակն է սահմանել համայնքի տեսլականը 2021 թվականին, այդ տեսլականին հասնելու ռազմավարությունը և հիմնական նպատակները: Համայնքի զարգացման ծրագիրը մշակելիս հաշվի են առնվել համայնքի առկա ռեսուրսները (ակտիվները), պարտավորությունները, տեղական առանձնահատկությունները, երկրի տնտեսական և քաղաքական առկա իրավիճակը, ինչպես նաև առաջիկա զարգացումների կանխատեսումները: Զարգացման ռազմավարության և գերակայությունների սահմանման ժամանակ ցուցաբերվել է ինտեգրացված մոտեցում (տնտեսական, սոցիալական, շրջակա միջավայրի և այլ գործոններ):

Համայնքի զարգացման ծրագիրն իր մեջ ներառում է՝ համայնքի իրավիճակի բնութագիրը, վերլուծությունը և գնահատումը, համայնքի տեսլականը, ռազմավարության և ՀԶԾ-ի հիմնական նպատակների սահմանումը, նախատեսվող հանրապետական և մարզային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերը, ֆինանսական իրավիճակի վերլուծությունը, գնահատումը և կանխատեսումը, ոլորտային ծրագրերը, գույքի կառավարման ծրագիրը, զարգացման ծրագրի մոնիթորինգը:

Համայնքի հիմնական պրոբլեմներն են՝ Համայնքի բնակչության մի մասը գտնվում են սոցիալապես անապահով վիճակում:

զ/ Գործազրկության պատճառով երիտասարդները մեկնում են արտագնա աշխատանքների:

Համայնքում առկա է զանազան հիվանդությունների վտանգ, քանի որ՝

ա/ խմելու ջրի մանրէազերծում և ֆիլտրում չի կատարվում,

բ/ վտանգ կա, որ կեղտաջրերը կարող են խառնվել խմելու ջրին,

Ծրագրի մշակմանը մասնակցել են համայնքապետարանի աշխատակազմի բոլոր ստորաբաժանումները և համայնքի ավագանին, քննարկվել ու հաշվի են առնվել հանրային լսումների արդյունքում կատարված բոլոր առաջարկությունները: Ծրագիրը հաստատվել է համայնքի ավագանու անդամների կողմից:

2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն

2.1. Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն

Լեռնահովիտ համայնքը հայկական լեռնաշխարհի այս գոտորիկ անկյունը չորս կողմից շրջապատված է բարձրադիր լեռներով և խորը ձորերով : Մեր պապերը գաղթել են Մուշից և Ղարսից, ընդամենը 7 գերդաստան բոլորն էլ պարսիկների և թուրքերի կողմից հալածված: 1818 թվականին հասել են Շիրակի դաշտի գյուղերը:Իմանալով որ Տաշիրի գավառում ազատ տեղեր կան ,որոնք միավորվել են Ռուսաց տիրապետությանը և ապահով վիճակ է ստեղծվել հայի համար 1822-23թթ եկել և բնակություն են հաստատել մի ավերակ գյուղատեղում:Այստեղ պահպանվել է միայն սև խոշոր քարերով շարված երբեմնի վանքի պատերից մեկը:Տեսնելով լեռան թեք հարթության վրա ավեր շինությունը,նորեկ բնակիչները այն անվանել են վանք,իսկ լեռը վանքիդոշ: Տներ են կառուցել լեռան ցածրադիր մասում գյուղն անվանել են Ղարաքիլիսա, այժմ Լեռնահովիտ:Համայնքը գտնվում է Տաշիր քաղաքից 9 կմ ,իսկ մարզկենտրոնից 60 կմ հեռավորության վրա:Համայնքը գտնվում է ծովի մակերևույթից 1650 մ բարձրության վրա,կլիման բարեխառն է:Ձմեռը ցուրտ է,կայուն և երկարատև ձյան ծածկույթն սկսվում է նոյեմբերի վերջից և վերջանում ապրիլի երկրորդ տասնօրյակում:Գարունը երկարատև է ու ցուրտ:Ցրտահարությունները միջին տվյալներով վերջանում են մայիս երկրորդ կեսից:Ամառը կարճ է,զով ու չոր:Աշունը սառն է,առաջին կեսում գերակշռում է քիչ ամպամած ու տաք եղանակը,երկրորդ կեսը փոփոխական է,հաճախ են երկարատև անձրևները և կարկտահարությունը,որի պատճառով շատ են տուժվում գյուղատնտեսությամբ զբաղվող գյուղացիները:Համայնքն ունի միջնակարգ դպրոց, բուժ կետը գտնվում է ուսուցչի տան առաջին հարկում,մշակույթի տունը վերանորոգված է:Համայնքում կա երկու եկեղեցի հիմնանորոգված:Գյուղի կենտրոնում կա մի հուշարձան և մի խաչքար,համայնքի կոնդ կոչվող բլրի վրա կա հուշարձան: Համայնքի բնակչության 20%-ը գտնվում են սոցիալապես վատ պայմաններում, նրանց ապրուստի հիմնական միջոցն ստացվում է բանջարա-բոստանային մշակաբույսերից

Համայնքի բնակչության առկա թիվը 1165,

այդ թվում՝

0-1 տարեկան – 25

1-6 տարեկան- 74

6-17 տարեկան-149

17-25 տարեկան – 96

25-42 տարեկան- 275

42-62 տարեկան- 400

63 և ավելի – 146

Բնակչության սոցիալական կազմը՝
այդթվում՝

թոշակառուներ – 145

միակողմանի և երկկողմանի ծնողագուրկ երեխաներ – 7

հայրենական պատերազմի մասնակիցներ- 1

հաշմանդամներ – 35

որից՝

0-5 տարեկան – 1

6-17 տարեկան -0

աշխատանք ունեցողներ – 230

գործազուրկներ – 496

ընտանիքների (ծիւերի) թիվը-398

փախստականներ-0

2.2. Համայնքի սոցիալ տնտեսական իրավիճակը

- Համայնքի ընդհանուր տարեկան բյուջեն կազմում է 55,8մլն դրամ:
- Ընդհանուր եկամուտների մեջ համայնքի սեփական եկամուտների բաժինը կազմում է 17,1 մլն դրամ(30%),
- Ստորև բերված են համայնքի հիմնական արդյունաբերական ձեռնարկությունների եկամուտները՝

Ձեռնարկություններ	Քանակը	Եկամուտներ հազ
Խանութներ	4	192,0

- Աղյուսակում բերված են համայնքի հիմնական գյուղատնտեսական արտադրանքը և ծավալները 2016թ.

Գյուղատնտեսական արտադրանքի տեսակը	Ցանքատարածության չափը	Արտադրանքի քանակը
կարտոֆիլ	30հա	1500տ
կաղամբ	0,5 հա	1,5տ
բանջարեղեն	4,6հա	0,8 տ
միս		150տ
բուրդ		0,5տ

ձու		80հազ.հատ
մեղր		1տ

Անասունների տեսակը	Գլխաքանակը
Խոշոր եղջերավոր անասուններ	940
Այդ թվում կովեր	427
Մանր եղջերավոր անասուններ	513
ձիեր	17
խոզեր	61
Այդ թվում մայրեր	4
թռչուններ	2208
Այդ թվում հավեր	2190
մեղվաբնտանիքներ	153

- Համայնքում գործում է միջնակարգ դպրոց, որտեղ սովորում են 159 աշակերտ:

Դպրոցն ունի 32 աշխատող:

- Համայնքում գործում է նախակրթարան, ուր հաճախում են 30 երեխա:

Նախակրթարանն ունի 7 աշխատող:

- Համայնքում գործում է մեկ բուժկետ որն սպասարկում է 1165 բնակիչների:

Բուժկետն ունի է 1 աշխատող /բուժքույր/

- Ընտանեկան նպաստների համակարգում գրանցված են 51 ընտանիքներ,
- Համայնքում գործազրկության մակարդակը կազմում է 40%:

2.3. Համայնքում իրականացվող ծրագրերը

- Համայնքի վարչական տարածքում պետության կողմից գալիք հինգ տարիների համար նախատեսված են հանրապետական ու մարզային առարկայական օլիմպիադաներ և ռազմամարզական խաղեր, որոնց մասնակցում են նաև Լեռնահովիտ համայնքի լավագույն աշակերտները:
- Նախատեսված են միջհամայնքային համագործակցության նպատակային միջոցառումներ՝ սպորտային մրցումներ և վիկտորիաներ:
- Բարեգործների կողմից առաջիկա տարիների համար նախատեսված է համայնքում իրականացնել գրանտային ծրագրեր:

Պետության կողմից իրականացվող միջոցառումները խթանում են համայնքի երեխաների կրթության զարգացմանը

Բարեգործական ՀԿ-ի կողմից գրանտային ծրագրեր իրականացնելով՝ համայնքաբնակների աղքատության տոկոսը կնվազի:

2.4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները

N	Եկամուտի տեսակը	2017	2018	2019	2020	2021
	Ընդամենը եկամուտներ	25,5 մլն	25,6 մլն	25,7 մլն	25,9 մլն	26,0 մլն
Ա	Հարկային եկամուտներ					
1	Հողի հարկ	7,6 մլն	7,6 մլն	7,6 մլն	7,6 մլն	7,6 մլն
2	Գույքահարկ	5,0 մլն	5,1 մլն	5.2 մլն	5.4 մլն	5.5 մլն
3	Եկամտահարկ					
4	Այլ հարկային եկամուտներ					
Բ	Տուրքեր					
1	Պետական տուրքեր					
2	Տեղական տուրքեր	200 հազ	220 հազ	220 հազ	220 հազ	220 հազ
Գ	Ոչ հարկային եկամուտներ					
1	Վարձավճարներ	350 հազ	350 հազ	350 հազ	350 հազ	350 հազ
3	Տեղական վճարներ					
4	Այլ ոչ հարկային եկամուտներ					
Դ	Դոտացիա	12.4 մլն	12,4մլն	12,4 մլն	12 մլն	12,4 մլն
Ե	Եկամուտներ կապիտալ գործառնություններից					
Զ	Տարեսկզբի ազատ մնացորդ					

2.5. Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ

Լեռնահովիտ համայնքի առջև ծառացած ընդհանուր հիմնական խնդիրներն են՝

Համայնքի բնակչության 20%-ը գտնվում են սոցիալապես վատ պայմաններում: Համայնքում առկա է զանազան հիվանդությունների վտանգ: Համայնքի զարգացման հիմնական խոչընդոտող գործոններն ու դժվարությունները նշված են ստորև.

1) Գործարար միջավայրի բարելավմանը և ձեռնարկատիրության խթանմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

.ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառման դժվարությունը,

.բնակչության գործարար ոլորտի գիտելիքների պակասը,

.

2) Նախադպրոցական կրթության կազմակերպման խոչընդոտներն են ծնողական ներդրումների դժվարությունները:

3) Երիտասարդության ներգրավմամբ ակտիվ մշակութային և մարզական կյանքի կազմակերպման խոչընդոտող գործոններն են՝

.մշակութային կյանքի պասիվությունը, .

4) Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանությանը խոչընդոտող գործոններ են՝

.գործազրկությունը,

..խմելու ջրի անորակությունը/մանրէազերծման, ֆիլտրման բացակայությունը/,

Շուրջօրյա ջրամատակարարում

5) Ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

.սպորտհրապարակ, մարզադահլիճ և մարզագույք չունենալը,

6) Համայնքում բնակարանային շինարարության խթանմանը խոչընդոտող գործոններն են՝ .համայնքաբնակների աղքատությունը,

7) Համայնքի բնակավայրերի կառուցապատմանը, բարեկարգմանը և կանաչապատմանը, համայնքի աղբահանությանը և սանիտարական մաքրմանը, կոմունալ տնտեսությա աշխատանքների ապահովմանը, ինչպես նաև համայնքային գերեզմանատների պահպանմանը և գործունեության ապահովմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

.խմելու ջրագծի և ջրի ներքին ցանցի քայքայված վիճակը,

.միջոցների սղությունը,

.փողոցների մի մասի լուսավորության բացակայությունը:

8) Համայնքի հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի կազմակերպմանը, համայնքային ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանմանը և շահագործմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

.միջհամայնքային, ներհամայնքային և դաշտախիջյան ճանապարհների քայքայված վիճակը,

.կանգառների բացակայությունը,

.ճանապարհային նշանների բացակայությունը

9) Պետության պաշտպանության իրականացման աջակցմանը խոչընդոտող գործոններն են

.թշնամու հարձակման վտանգը,

10) Աղետների ռիսկերի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ու քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների իրականացմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

- .քաղաքացիական պաշտպանության գիտելիքների պակասը,
- .սեյսմիկ գոտում գտնվելը,
- .աղետներին պատրաստվածության ծրագրի բացակայությունը,
- .համայնքաբնակները պատրաստ չեն համապատասխան քայլերի դիմել վերահաս և փաստացի վտանգի դեպքում:

11) Գյուղատնտեսության զարգացման խթանմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

- .ոռոգման ցանցի բացակայությունը
- .որակյալ սերմի բացակայությունը,
- .սպառման շուկայի դժվար հասանելիությունը,
- .գլխավոր մայրուղուց հեռու լինելը:

12) Համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանությանը խոչընդոտող գործոններն են՝

- .հեղեղատարների բացակայությունը,

13) Զբոսաշրջային հեռանկարներ ունեցող Լեռնահովիտ համայնքում՝ զբոսաշրջության զարգացման խթանմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

- .համայնքի հեռավորությունը մայրաքաղաքից,
- .գովազդի բացակայությունը,
- .տուրիստական գործակալությունների հետ կապ չունենալը,

14) Համայնքի երիտասարդության խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի և միջոցառումների կազմակերպմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

- .գործարար միջավայրի բացակայությունը,
- .ձեռնարկությունների բացակայությունը,
- .երիտասարդների միգրացիան,

15) Համայնքում ծնելիության և բազմազավակության խթանմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

- .երիտասարդների չամուսնանալը,
- .երիտասարդ ընտանիքների սոցիալապես պաշտպանված չլինելը,
- .պետության կողմից աջակցության պակասը, աղքատությունը,

16) Համայնքում բնակչության առողջության պահպանման և բարելավման ծրագրերի իրականացմանը, արդյունավետ և մատչելի բժշկական սպասարկման պայմաններ իստեղծմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

- .բնակչության իրազեկվածության պակասը,

17) Համայնքային հասարակական կյանքին հաշմանդամների մասնակցության խթանմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

.համայնքում համապատասխան պայմաններ չունենալը,

18) Համայնքում առկա ազգային և համամարդկային արժեքներին յուրաքանչյուրի ազատ հաղորդակցմանը նպաստելուն խոչընդոտող գործոններն են՝

.հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների գիտելիքների պակասը,

.ինտերնետ կապի անորակությունը,

.տեխնոլոգիաների անհասանելիությունը որոշ ընտանիքներին,

19) Համայնքում մշակութային, կրթական, գիտական, առողջապահական, մարզական, սոցիալական և այլ հաստատությունների հիմնադրման, ֆինանսավորման, ինչպես նաև դրանց ֆինանսական անկախության ապահովման նպատակով բարեգործության խթանմանը խոչընդոտող գործոններն են՝

.համայնքի երիտասարդների կամավորության պակասը,

.հանրային համախմբվածության և մասնակցության թույլ լինելը,

.տեղեկատվական տեխնոլոգիաներին չտիրապետելը:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱ ՊՐՈԲԼԵՄՆԵՐԸ ԾՆՈՂ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Գյուղացիները գտնվում են սոցիալապես վատ պայմաններում, քանի որ՝

ա/ հաճախակի են լինում երաշտի տարիներ, որից գյուղացիները կորցնում են բերքի 50%-ը,

բ/ նրանք բավարարված չեն ոռոգման ջրով, իսկ նրանց ապրուստ իհիմնական միջոցն ստացվում է բանջարա-բոստանային մշակաբույսերից,

գ/ հնարավորություն չունեն որակյալ սերմեր ձեռք բերելու

դ/ գյուղացին համայնքի պրոբլեմները իր սեփականը չի համարում,

ե/ գյուղացին չի կարողանում իրացնել իր արտադրանքը,

զ/ գյուղացին չի կարողանում կատարել իր հարկային պարտավորությունները

է/ Գործազրկության պատճառով երիտասարդները մեկնում են արտագնա աշխատանքների: Համայնքում առկա է զանազան հիվանդությունների վտանգ, քանի որ՝

ա/ խմելու ջրի մանրէազերծում և ֆիլտրում չի կատարվում,

բ/ վտանգ կա, որ կեղտաջրերը կարող են խառնվել խմելու ջրին

2.6. Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՄ) վերլուծություն

Համայնքի ուժեղ կողմեր

Համայնքի թույլ կողմեր

<p>.Բանիմաց աշխատուժի առկայություն</p> <p>.Միջնակարգ դպրոցի առկայություն.</p> <p>Բուժկետի առկայություն</p> <p>.Բերրի հողերի առկայություն</p> <p>.Հեռահաղորդակցության առկայություն</p> <p>.Գազաֆիկացման առկայություն</p> <p>.Զբոսաշրջային հետաքրքրություն ներկայացնող հնություններ</p> <p>.Ողղակի ընտրությամբ ղեկավար ընտրելու հնարավորություն</p>	<p>.Ռոռզման ցանցի բացակայություն</p> <p>.Խմելու ջրի ցանցի անմխիթար վիճակ</p> <p>.Սոցիալապես ծանր վիճակում գտնվող ընտանիքներ</p> <p>.Ֆինանսական ռեսուրսների բացակայություն</p> <p>.Ծնելիության նվազում</p> <p>.Արտագնա աշխատանքի մեկնողների թվի աճ</p> <p>.Թերզբաղվածության բարձր մակարդակ</p> <p>.Ներհամայնքային ճանապարհների անբարեկարգ վիճակ</p> <p>.Աշխատատեղերի պակաս</p> <p>.</p>
<i>Հնարավորություններ</i>	<i>Սպառնալիքներ</i>
<p>.Խմելու ջրի պաշարի առկայություն</p> <p>.Պետական և միջազգային ծրագրերի մեջ ընդգրկվածություն</p> <p>.Բերրի հողերի առկայություն</p> <p>.Տուրիստական հետաքրքրություն ներկայացնող վայրեր</p>	<p>.Տարերային աղետների վտանգ</p> <p>.Գյուղ. մթերքների գների նվազում</p> <p>.Գյուղատնտեսական մթերքների արտահանման դժվարություն</p> <p>.Սպառման շուկաների դժվար հասանելիություն</p> <p>.Խիստ կլիմա /ցրտահարություն/</p> <p>.Արտագաղթ.</p>

3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում

3.1. Համայնքի զարգացման տեսլական

Համայնքի զարգացման տեսլականն է՝

Ունենալ զարգացած և հզոր համայնք, որտեղ մարդիկ ապրում են արժանապատիվ կյանքով:

- Համայնքի ուժեղ կողմերի և միկրո-հնարավորությունների վրա հիմնված վեր հանել համայնքի խնդիրները, և խոչընդոտները հաղթահարելով՝ ապահովել կայուն, շարունակական զարգացում ու հզորացում:

- Հետևողականորեն բարեփոխումներ կատարելու միջոցով բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները, համայնքը դարձնել զարգացած, գեղեցիկ և բարեկարգ:
- Բարեփոխումներ կատարելով նախատեսվում է հասնել հետևյալ նպատակներին.
- Գյուղացիներին ապահովել շուրջօրյա ջրամատակարարումով
- Զարգացնել բուսաբուծությունն ու անասնաբուծությունը
- Ակտիվացնել բնակչության մշակութային կյանքը,
- Կազմակերպել համայնքաբնակների հանգիստը
- Ապահովել բոլոր տեսակի տրանսպորտային միջոցների նորմալ և անվտանգ երթևեկությունը:
- Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների թիվը նվազեցնել 10%-ով,
- Համայնքի սեփական տարեկան եկամուտները հասցնել 30%-ով աճի,
- Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի աճը նախորդ տարվա համեմատ հասցնել 3%-ով աճի:

3.2. Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ

- 1) Գործարար միջավայրը բարելավել և ձեռնարկատիրությունը խթանել:
- 2) Համայնքի գույքը կառավարել:
- 3) նախադպրոցական կրթությունը և արտադպրոցական դաստիարակությունը կազմակերպել:
- 4) Ակտիվ մշակութային և մարզական կյանքն ակտիվացնել՝ երիտասարդության ներգրավմամբ:
- 5) Բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանությունը:
- 6) Ապահովել ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսումը:
- 7) Համայնքում բնակարանային շինարարությունը խթանել:
- 8) Ապահովել համայնքի բնակավայրերի կառուցապատումը, բարեկարգումը և կանաչապատումը: Կոմունալ տնտեսության աշխատանքներն ապահովել, ինչպես նաև համայնքային գերեզմանատների պահպանումը և գործունեության ապահովումը կազմակերպել,
- 9) Համայնքի հասարակական տրանսպորտի աշխատանքը կազմակերպել, համայնքային ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանումը և շահագործումը կազմակերպել:
- 10) Աջակցել պետության պաշտպանության իրականացման հարցում:
- 11) Իրականացնել աղետների ռիսկերի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ու քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումները:

- 12) Գյուղատնտեսության զարգացումը խթանել:
- 13) Կազմակերպել համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանությունը:
- 14) Զբոսաշրջային հեռանկարներ ունեցող Լեռնահովիտ համայնքում զբոսաշրջության զարգացումը խթանել:
- 15) Համայնքի երիտասարդության խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի և միջոցառումների կազմակերպումն ապահովել:
- 16) Համայնքում ծնելիությունը և բազմազավակությունը խթանել:
- 17) Ապահովել համայնքում բնակչության առողջության պահպանման և բարելավման ծրագրերի իրականացումը, արդյունավետ և մատչելի բժշկական սպասարկման պայմանների ստեղծումը:
- 18) Համայնքային հասարակական կյանքին հաշմանդամների մասնակցությունը խթանել:
- 19) Համայնքում առկա ազգային և համամարդկային արժեքներին յուրաքանչյուրի ազատ հաղորդակցմանը նպաստել:
- 20) Բարեգործությունը խթանել՝ համայնքում մշակութային, կրթական, գիտական, առողջապահական, մարզական, սոցիալական և այլ հաստատությունների հիմնադրման, ֆինանսավորման, ինչպես նաև դրանց ֆինանսական անկախության ապահովման նպատակով:

ԾՐԱԳԻՐ 1

Լեռնահովիտ համայնքում կոմունալ տնտեսության աշխատանքները կազմակերպելու նպատակով համայնքը ապահովել շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ: Ծրագրի անմիջական նպատակն է՝ համայնքաբնակներին բավարար քանակի մանրէազերծված ջրով ապահովումը: Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներն են՝

1.Վերանորոգված խմելու ջրի գործող ջրագիծ, կառուցված երկրորդ ջրագիծ և կանոնակարգված ջրի բաշխում

Ծրագրի հիմնական գործողություններն են՝

1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ.

1.1. Ձեռք բերել խողովակներ 7կմ-ի համար, էլեկտրոդ և 230 հատ փականով բաժանարարներ:

1.2.Գործող ջրագծի վնասված խողովակները փոխարինել նորով:

1.3. Տեղադրել փականով բաժանարարները՝ բաշխումը կատարելով հավասարաչափ:

1.4.Երկրորդ ջրագծի խողովակաշարն անցկացնել՝ միացնելով գործող ջրագծի ներքին ցանցին:

1.5. Պարբերաբար կատարել խմելու ջրի մանրէազերծում սանէպիդիոկենտրոնի օգնությամբ:

Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսներից համայնքի կողմից ներդնել աշխատուժ, մեխանիզացիա, սարքավորումներ և անհրաժեշտ գումարի 3%-ը: Ծրագրի հիմնական ռիսկերն են՝ դրամական միջոցների ձեռքբերումը: Ծրագրի հիմնական շահառուներն են Լեռնահովիտ համայնքի բոլոր 1165 բնակիչները: Ծրագիրն սկսվում է 2017թ., ավարտվում՝ 2021թ.: Ծրագրի համառոտ նկարագրություն. Կատարել չափագրում: Կազմել պլանային նախագիծ և բյուջե: Գտնել դոնոր կազմակերպություն: Ներկայացնել գրանտային ծրագիր դոնոր կազմակերպությանը: Ծրագրի հավանության արժանանալուց հետո, ստանալ համապատասխան գումարը և կազմակերպել աշխատանքները: Կատարել համայնքային ներդրումներ: Ծրագրի իրականացումից հետո համայնքի բոլոր բնակիչները կապահովվեն բավարար քանակի մաքուր ջրով: Համայնքը չունի ջրմուղ-կոյուղի և շահառուներն օգտվում են դրսի սան-հանգույցներից: Համայնքում առկա զանազան հիվանդությունների վտանգը կվերանա, կոմունալ տնտեսությունը կզարգանա:

Ծրագրի բյուջեն կազմում է՝
Ընթացիկ ծախսեր՝ 7մլն դրամ
Կապիտալ ծախսեր՝ 83մլն դրամ
Ընդհանուր բյուջեն՝ 90մլն դրամ:

ԾՐԱԳԻՐ 2

Լեռնահովիտ համայնքում հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի և համայնքային ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանման և շահագործման նպատակով կիրականացվի «Ճանապարհների Բարեկարգում» ծրագիրը: Ծրագրի անմիջական նպատակն է՝ համայնքի բնակիչներին բարեկարգ ճանապարհով և հասարակական տրանսպորտով ապահովումը: Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներն են՝

1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ.

1.1. Կատարել միջհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում:

1.2. Կատարել ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում:

1.3. Կատարել դաշտամիջյան ճանապարհների բարեկարգում:

1.4. Հեղեղատարներ կառուցել:

1.5. Ներհամայնքային ճանապարհների լուսավորություն անցկացնել:

1.6. Կատարել ճանապարհների կահավորում:

1.7. Երկու կանգառի կառուցում:

2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ.

2.1. Մարզպետարանի տրանսպորտի բաժնի հետ քննարկել, որպեսզի հասարակական տրանսպորտի երթուղային տաքսիներն ավելացվեն գոնե մեկով:

Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսներից համայնքի կողմից ներդնել աշխատուժ, մեխանիզացիա, սարքավորումներ և անհրաժեշտ գումարի 3%-ը: Ծրագրի հիմնական ռիսկերն են՝ դրամական միջոցների ձեռքբերումը: Ծրագրի հիմնական շահառուներն են Անգեղակոթ համայնքի բոլոր 1165 բնակիչները : Ծրագիրն սկսվում է 2017թ., ավարտվում՝ 2021թ.: Ծրագրի համառոտ նկարագրություն. Կատարել չափագրում: Կազմել պլանային նախագիծ և բյուջե: Գտնել դոնոր կազմակերպություն: Ներկայացնել գրունտային ծրագիր դոնոր կազմակերպությանը: Ծրագրի հավանության արժանանալուց հետո, մրցույթ հայտարարել ճանապարհաշինարարական աշխատանքներ կատարող կազմակերպություն գտնելու նպատակով: Մտանալ համապատասխան գումարը, փոխանցել գումարն ընտրված կազմակերպությանը և կազմակերպել աշխատանքները: Կատարել համայնքային ներդրումներ: Մարզպետարանի տրանսպորտի բաժնի հետ քննարկել, որպեսզի հասարակական տրանսպորտի երթուղային տաքսիներն ավելացվեն գոնե մեկով: Այժմ համայնքի ճանապարհները գտնվում են քայքայված վիճակում, կահավորված չեն և բացակայում է փողոցների մի մասի լուսավորությունը: Ծրագրի իրականացումից հետո համայնքում մեքենաները կերթնեկեն անվտանգ, գյուղացիների սոցիալ-տնտեսական վիճակը կբարելավվի: Ծրագրի բյուջեն կազմում է՝
 Ընթացիկ ծախսեր՝ 7,5 մլն դրամ
 Կապիտալ ծախսեր՝ 10,0 մլն դրամ
 Ընդհանուր բյուջեն՝ 17.5 մլն դրամ:

4. ՀԶԾ ֆինանսավորում

ՀԶԾ-ում ընդգրկված ծրագրերը ֆինանսավորվելու են՝

- Համայնքի սեփական եկամուտներից,
- Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներից
- Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներից,
- Բարեգործություն/նվիրատվություններից
- Այլ աղբյուրներից,

ՀԶԾ-ում ընդգրկված ծրագրերի իրականացման համար չկան առկա միջոցներ, նրանց համար անհրաժեշտ է գումար ապահովել:

5. ՀԶԾ մոնիթորինգ

ՀԶԾ մոնիթորինգը կիրականացվի համաձայն Մոնիթորինգի անձնագրով (Հավելված 3) սահմանված ցուցանիշների և ժամանակացույցի: